

# Urmas Viilma: patriarh Kirill on andnud loa tappa

Urmas Viilma, EELK peapiiskop

27.09.2022 08:42

<https://www.err.ee/1608729499/urmas-viilma-patriarh-kirill-on-andnud-loa-tappa>

Vene õigeusu kiriku pea patriarh Kirill on sisuliselt andnud heakskiidu kõigiks õudusteks ja jõledusteks, vägistamisteks ja piinamisteks, mida Venemaalt saabunud "vennad" Ukrainas korda saadavad, ja teadmata on, mida Eestis elavad õigeusklikest kristlased Kirilli seisukohtadest arvavad, kirjutab peapiiskop Urmas Viilma.

Vene õigeusu kiriku pea patriarh Kirill pidas möödunud pühapäeval [jutluse](#), milles Jeesuse ohvrisurma analoogialet toetudes rääkis eneseohverdusest kui armastuse kõrgeimast ilmingust. Kõneldes lahinguväljal hukkunutest ütles Kirill:

*"Ja samal ajal mõistab kirik, et kui keegi jääb kohusetundest ja vande täitmise vajadusest ajendatuna oma kutsumusele truuks ning sureb sõjaväekohustust täites, paneb ta kahtlemata toime teo, mis on võrdne ohverdusega. Ta ohverdab end teiste eest. Ja seetõttu usume, et see ohver peseb maha kõik patud, mida inimene on teinud."*

Kirill rääkis oma jutluses ka kannatavast kirikust Venemaa, Ukraina, Valgevene ja paljude teiste rahvastest ajaloolise "Vene maa" avarustes. Tema sõnul palvetab kirik tülide kiire lõpetamise, õigluse triumfi, vennaliku suhtlemise taastamise ja kõige selle ületamise eest, mis aastate jooksul kogunedes viis verise konfliktini.

Ülalnimetatud "Vene maa" riikide kindlas ühises palveembuses hoidmine viitab selgelt, et sellest ajaloolisest "kallistusest" pääsemisele ei tasu väga loota. Pigem väljendas patriarh mõtet, et kui piisavalt kaua palvetada, küll endine olukord taastub.

Lugedes iga päev rindeteateid õudustest ja jõledustest, vägistamistest ja piinamistest, mida Venemaalt saabunud "vennad" Ukrainas korda saadavad, tekib küsimus, kuidas saab patriarh Kirill ise uskuda ning seda avalikult kuulutada, et maha saab pesta kõik patud, mida inimene on vägivallatsedes korda saatnud.

Kirilli sõnu võib mõista nii, et vennasrahva vastu elu hinnaga võitlusse asumine lunastab ka kõik piinamised, vägistamised, mõrvad, alandamised ja hävitustöö, mida "kohusetundest" ja sõjaväelase "vande täitmise vajadusest" korda saadetakse.

Minu hinnangul on jutluses varjatud üleskutse või lausa heakskiit kõigiks ülalkirjeldatud jõledusteks. Neid küll ei nimetata, kuid tegelikud faktid kinnitavad kõiki õudusi, mis Ukraina vallutatud aladel on toimunud.

Patriarhliku meelevaldaga lubab Kirill, et kui seda kõike tehes peaks sõdur surema, siis "peseb see ohver maha kõik patud, mida inimene on teinud". Venemaal välja kuulutatud mobilisatsiooniga täpselt samale ajale rihitud *licence to kill* (luba tappa) sõnum viitab patriarh Kirilli ja president Vladimir Putini omavahelisele sünkroniseeritud koostööle.

Patriarh Kirilli jutlus meenutab paavst Urbanus II üleskutset 1095. aastal, milles viimane kutsus kristlased ristsõtta moslemitest seldžukkide vastu. Tema kõnes, mille paavst Clermonti kirikukogul pidas ja millest kohalviibijad tegid rea [märkmeid](#), kõlasid muuhulgas üleskutsed:

*"Kõik, kes surevad sellel teekonnal maismaal või merel või võitluses paganate vastu, saavad koheselt andeks oma patud. Seda ma luban Jumala väele toetudes, millega olen varustatud. Seetõttu võtke ette see teekond oma pattude lunastamiseks, olles kindlad taevariigi hävimatus hiilguses."*

Esimese risticõjaga võrreldes on vahe selles, et Venemaa agressioon Ukrainas ei toimu tuhande aasta eest kusagil keskaegses maailmas. Ka ei ole Ukrainas toimuv sõda uskmata paganate vastu, kellelt tuleks tagasi vallutada Püha Maa.

"Miks lubada oma elu ohvriks toovatele "tülitsejatele" indulgentsina ebaproportsionaalselt heldet lunastust?"

Patriarh Kirill nimetab Ukrainas toimuvat esmalt küll sõjaks, kuid pisendab selle seejärel "omavaheliseks tülis" vennalike rahvaste vahel. Kui Venemaa agressioon Ukrainas on naaberriigi kirikupea silmis kõigest tüli vennalike rahvaste vahel, siis miks lubada oma elu ohvriks toovatele "tülitsejatele" indulgentsina ebaproportsionaalselt heldet lunastust? Palju ei puudu, et kõik hukkunud kuulutatakse märtriteks.

Tõstatub küsimus, et kui tegemist on vennatapuga, kas patriarhi üleskutse tuua ennast lahinguväljal ohvriks, et sellele võiks järgneda automaatne ja radikaalne absoluutsioon, kehtib mõlemal poolel sõdinud "vendade" suhtes?

Rindeteadete taustal kõikidest jõhkratest veretöödest ja roimadest okupeeritud aladel kõlavad Kirilli sõnad ja palved peaaegu jumalateotusena. Kõikidest sõjaroimadest kuuldes tekib küsimus, kui tõsiselt saab võtta patriarh Kirilli sõnu, kui ta palub Jumalat, et käimasolev tüli ei tekitaks vennalike rahvaste vahele vihkamise müüri ning vaenutegevus ei hävitaks Püha Venemaa ühtset vaimset ruumi?

Või mida arvata, kui kirikupea palub, et kõik haavad paraneksid Jumala armu läbi; et Jumala armu läbi kustutataks inimeste mälust kõik, mis praegu paljudele ja paljudele leina toob; et Jumal annaks, et omavahelise tüli käigus võimalikult vähe inimesi sureks või saaks vigastada; et Jumal annaks, et oleks võimalikult vähe leski ja orbusid, vähem lõhestunud perekondi, vähem purunenud sõprus- ja vennaskondi?

Pean tõdema, et juba seitse kuud kestnud Venemaa sõja tingimustes Ukrainas on väga harvad Moskvaga seotud Eesti õigeusu kiriku liikmete või juhtide need hääled, mis annaksid aimu, mida need Eestis elavad õigeusklikest kristlased patriarh Kirilli ülal tsiteeritud seisukohtadest arvavad.

Pingest laetud atmosfäär Eesti eri- või samakeelsete rahvus- ja usugruppide vahel saaks oluliselt kiiremini maandatud, kui meil oleks selgus, kas patriarh Kirilli väljaütlemistele on siinpool Peipsi järve ja Narva jõge elavate Vene õigeusu kiriku liikmete toetus või antakse neile selgelt ja üheselt hukkamõistev hinnang.

Üha keerulisemaks muutub Eesti kristlaste ühine teenimistöö ühiskonnas, kus hukkamõist Venemaa sõjale ning vaimsele ja füüsilisele agressioonile Ukrainas ning kõigile selle toetajatele ei ole samavõrra ühine.

Toimetaja: Kaupo Meiel